

A pályaszocializációs gyakorlatok az új osztatlan tanárképzésben a 2022-től felvételt nyert hallgatók számára az ELTE-n

I. A pályaszocializációs gyakorlatok helye az új OTAK-ban 2022-től

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

1. táblázat: A gyakorlatok típusai a kétszakos OTAK-ban 2022-től

Gyakorlat típusa	Félév	Kredit	Szakmai felelős (tárgyfelelős)	Gyakorlatszervező	Gyakorlóhely
Pályaszocializációs gyakorlat 1.	2.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 2.	3.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 3.	4.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	6/7.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	6/7.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 1.	8/9.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 2.	8/9.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	10.	18	TKK	TKK, BDPK	partneriskola

A természettudomány-környezettan szakos egyszakos tanárképzésben egy szakon teljesíti a hallgató a két tanítási gyakorlatot és a két szaktárgyi tanítási gyakorlatot külön félévekben. Szombathelyen a BDPK egyeztet a tanszékekkel a meghirdetésről.

II. A pályaszocializációs gyakorlatok leírása

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

A pályaszocializációs gyakorlatok célja a KKK alapján: „A pályaismereti, pályaszocializációs gyakorlatok célja, hogy a hallgatók tanári nézőpontból megfigyeljék az iskola világát, megfigyeljék az intézményi környezetet, infrastruktúrát, különböző iskolatípusokban tanórákon, illetve tanórán kívüli foglalkozásokon, iskolai rendezvényeken gyűjtsenek tapasztalatokat az iskola mint szervezet, mint munkahely működéséről, a visszajelzések alapján képet formáljon saját pályaalakulásáról.”

A képzésbe ágyazott pályaszocializációs gyakorlatok célja, hogy a jelölt

- tapasztalatot szerezzen az iskolai jelenségek tanári nézőpontból történő értelmezésére (1. és 2. pályaszocializációs gyakorlat);
- a különböző intézményi és tanári gyakorlatokat megismerve, értelmezve megfogalmazza saját pedagógiai tapasztalatait, viszonyulását, tanári szerepértelmezését (1. pályaszocializációs gyakorlat);

- megismerje az iskola komplex világát, társadalmi meghatározottságát, szervezeti kereteit és működését, külső-belső kapcsolatrendszerait, illetve ennek a tanári munkára és pedagógusszerepre vonatkozó általános és egyedi következményeit (2. pályaszocializációs gyakorlat);
- megismerje az egyes korosztályok, csoportok, a csoportokon belül az egyes tanulók kognitív-szociális sajátosságait, a nevelést-oktatást befolyásoló tényezőket (3. pályaszocializációs gyakorlat).

A pályaszocializációs gyakorlatok kreditértéke: 3X2 (összesen 6) kredit az OTAK-ban.

A pályaszocializációs gyakorlatok féléve az OTAK-ban: a 2.,3. és 4. félév

A pályaszocializációs gyakorlatok időtartama az OTAK-ban: félévente 16 kontaktóra. A gyakorlati kurzus keretében részben egyetemen szervezett, részben iskolai tevékenység és további hallgatói munkaórákban egyéni és kiscsoportos hallgatói feladatvégzés történik.

A hallgatói tevékenységek típusai az OTAK-ban a pályaszocializációs gyakorlaton: az iskolai folyamatok megismerése és elemzése, a tanári munka megismerése, csoportos interjú, a fizikai környezet megfigyelése, iskolai dokumentumok megismerése és elemzése, nevelőtestületi munka megfigyelése, a külső-belső kapcsolatrendszerek feltérképezése (interjú, megbeszélés), a tanári együttműködés megismerése (interjú), a szaktanári feladatokhoz kapcsoló hospitálás, megbeszélés, különböző korcsoportokban tanulók viselkedésének megfigyelése, interjú pedagógiai munkát támogató kollégákkal, a szaktanári feladatokhoz kapcsoló hospitálás, megbeszélés.

A pályaszocializációs gyakorlatok meghirdetése az OTAK-ban: A pályaszocializációs gyakorlat intézményi gyakorlati tevékenységét és az azt támogató szemináriumot egy tárgyként (a három gyakorlatot és az őket kísérő szemináriumot összesen három tárgyként) hirdeti meg a Pedagógiai és Pszichológiai Kar, ezeknek van egy szemináriumi és egy gyakorlati elemük. Így a hallgató egy tárgyként veszi fel a gyakorlatot és a kísérő szemináriumot, az oktatójuk azonos lesz, és egy időszámban vannak.

A PPK a tárgyhoz órarendbe építve heti 4 órás (4x45 perces), max. 25 fős kurzus(oka)t hirdet meg a fentiek szerint. A hallgató külön félévben (a 2., 3. és 4. félévben) végez egy-egy (összesen három) 2 kredités pályaszocializációs gyakorlatot. A gyakorlatok rugalmas beosztása érdekében az órák a hét minden napján egyenletes elosztásban kerülnek a Neptunban meghirdetésre.

A pályaszocializációs gyakorlatok helye az OTAK-ban: A gyakorlatot a hallgatók különböző intézményekben végzik. Az 1. pályaszocializációs gyakorlatot 3 különböző iskolatípusban: általános iskolában, középiskolában és egy kedvezőtlen szociokulturális sajátosságú tanulókat nevelő oktatási intézményben, a 2. gyakorlatot középiskolában, a 3. pályaszocializációs gyakorlatot pedig általános iskolában a féléven belül egy intézményben. A gyakorlólhelyeket a TTK szervezi, előzetesen egyeztetve a PPK-val.

A pályaszocializációs gyakorlatok időkerete: A pályaszocializációs gyakorlatok részben csoportos, részben páros/egyéni munkaformában valósulnak meg. Az első pályaszocializációs gyakorlat 16 kontaktórás időkeretében csoportos gyakorlatot végeznek a hallgatók a partnerintézményben.

A második és a harmadik pályaszocializációs gyakorlat 16 kontaktórájából 8 kontaktórát (2 alkalom) a hallgatók a szeminárium időszámbával megegyező típusú heteken teljesítenek, a további 8 kontaktórát (2 alkalom) a szeminárium időszámbával ellentétes típusú heteken teljesítik. Az utolsó gyakorlati alkalommal az egyik vagy a másik szakpárjuknak megfelelően 1-1 órában szaktanári interjú, szaktárgyi hospitáláson, valamint megbeszélésen vesznek részt.

2. táblázat: A pályaszocializációs gyakorlatok időterve a kétszakos OTAK-ban 2022-től

1. pályaszocializációs gyakorlat

A kísérő szeminárium időszávjával megegyező típusú héten						
1. hét	3. hét	5. hét	7. hét	9. hét	11. hét	13. hét
3x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	3x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc a gyakorlaton szerzett tapasztalatok elemzése	3x45 perc szeminárium

2. pályaszocializációs gyakorlat

A kísérő szeminárium időszávjával megegyező típusú héten						
1. hét	3. hét	5. hét	7. hét	9. hét	11. hét	13. hét
4x45 perc szeminárium	4x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc szeminárium	4x45 perc szeminárium
A kísérő szeminárium időszávjával ellentétes típusú héten						
			8. hét		10. hét	
			4x45 perc gyakorlat		3x45 perc gyakorlat: szakos tevékenységek	

3. pályaszocializációs gyakorlat

A kísérő szeminárium időszávjával megegyező típusú héten						
1. hét	3. hét	5. hét	7. hét	9. hét	11. hét	13. hét
4x45 perc szeminárium	4x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc szeminárium	4x45 perc gyakorlat	4x45 perc szeminárium	4x45 perc szeminárium
A kísérő szeminárium időszávjával ellentétes típusú héten						
			8. hét		10. hét	
			4x45 perc gyakorlat		3x45 perc gyakorlat: szakos tevékenységek	

III. Az 1. pályaszocializációs gyakorlat tevékenységei az OTAK-ban

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. december 9.

3. táblázat: Az 1. pályaszocializációs gyakorlat tematikája az OTAK-ban 2023-tól

Alkalm ¹	Hallgatói tevékenységek	Támogató iskolai tanár tevékenységei	Témakör, fókusz	A tevékenységet végző hallgatók száma
Előkészítés		Részvétel az intézménylátogatás előkészítésében az egyetemi oktatóval együttműködésben		
1. alkalom iskolai helyszín	Az iskolai folyamatok megismerése – csoportos interjú A tanári nevelő és oktató tevékenységek és ezek összetettségének megfigyelése, elemzése pályakezdő tanári nézőpontból – csoportos interjú	Az intézmény elemző bemutatása (2 óra 1 csoportban) Egy óra/foglalkozás megtekintésének megszervezése és/vagy megtartása (1 óra 2 bontott csoportban) A bevezető előadásra és a megfigyelésre épülő elemzés vezetése az egyetemi oktatóval közösen (1 óra 1 csoportban)	különböző intézmények és gyakorlatok megismerése az iskolai jelenségek tanári nézőpontból történő értelmezésére	20–25 fő a teljes csoport Megjegyzés: A megfigyelés szervezése a felkért gyakorlattámogató iskolai tanár feladata.
2. alkalom iskolai helyszín	Az iskolai folyamatok megismerése – csoportos interjú A tanári nevelő és oktató tevékenységek és ezek összetettségének megfigyelése, elemzése pályakezdő tanári nézőpontból – csoportos interjú	Az intézmény elemző bemutatása (2 óra 1 csoportban) Egy óra/foglalkozás megtekintésének megszervezése és/vagy megtartása (1 óra 2 bontott csoportban) A bevezető előadásra és a megfigyelésre épülő elemzés vezetése az egyetemi oktatóval közösen (1 óra 1 csoportban)	különböző intézmények és gyakorlatok megismerése az iskolai jelenségek tanári nézőpontból történő értelmezésére	20–25 fő a teljes csoport Megjegyzés: A megfigyelés szervezése a felkért gyakorlattámogató iskolai tanár feladata.
3. alkalom iskolai helyszín	Az iskolai folyamatok megismerése – csoportos interjú A tanári nevelő és oktató tevékenységek és ezek összetettségének megfigyelése, elemzése pályakezdő tanári nézőpontból – csoportos interjú	Az intézmény elemző bemutatása (2 óra 1 csoportban) Egy óra/foglalkozás megtekintésének megszervezése és/vagy megtartása (1 óra 2 bontott csoportban) A bevezető előadásra és a megfigyelésre épülő elemzés vezetése az egyetemi oktatóval közösen (1 óra 1 csoportban)	különböző intézmények és gyakorlatok megismerése az iskolai jelenségek tanári nézőpontból történő értelmezésére	20–25 fő a teljes csoport Megjegyzés: A megfigyelés szervezése a felkért gyakorlattámogató iskolai tanár feladata.
4. alkalom online/hibrid alkalom egyetemi helyszínen	A meglátogatott intézményekben közösen látott tevékenységek/esetek összehasonlító elemzése	Opcionális bekapcsolódás az összehasonlító elemzésbe (online) (4 óra 1 csoportban)	különböző intézmények és gyakorlatok megismerése az iskolai jelenségek tanári nézőpontból történő értelmezésére	20–25 fő a teljes csoport

¹ A tematikában megadott alkalmak az egyes hallgatói csoportok esetében a hallgató által felvett kurzustól függően az adott féléven belül a páros vagy a páratlan heteken kéthetente valósulnak meg.

IV. A 2. pályaszocializációs gyakorlat tevékenységei az OTAK-ban

4. táblázat: A 2. pályaszocializációs gyakorlat tematikája az OTAK-ban 2023-tól

Alkalm ¹	Tevékenységek	Témakör, fókusz	A tevékenységet végző hallgatók száma	Iskolatípus
1. alkalom iskolai helyszín	A fizikai környezet megfigyelése, iskolai dokumentumok megismerése és elemzése	az iskola komplex világa, társadalmi meghatározottsága	2 csoportban csoportonként 10–12 fő	általános iskola
2. alkalom iskolai helyszín	A nevelőtestületi munka megismerése (pl. munkaközösségi, nevelőtestületi munka) A külső-belső kapcsolatrendszerek feltérképezése (interjú, megbeszélés)	szervezeti keretek, külső-belső kapcsolatrendszerek	2 csoportban csoportonként 10–12 fő	általános iskola
3. alkalom iskolai helyszín	Részvétel iskolai programokon, szabadidős tevékenységekben, nem szaktárgyi tevékenységekben, közösség szervezésben, DÖK-munka megismerése, részfeladatokba való bekapcsolódás	közösségi működési folyamatok	kiscsoportban/ párban	általános iskola
4. alkalom iskolai helyszín	A tanári együttműködés megismerése szaktanári interjú alapján A szaktanári feladatokhoz kapcsolódó hospitálás és megbeszélés	szaktanári munka és pedagógusszerep	a szaktól függően csoportban, párban vagy egyénileg	általános iskola, vagy szakos óra biztosítása hiányában a TTK által külön szervezett általános iskola

¹ A tematikában megadott alkalmak az egyes hallgatói csoportok esetében a hallgató által felvett kurzustól függően az adott féléven belül a páros vagy a páratlan heteken kéthetente valósulnak meg.

V. A 3. pályaszocializációs gyakorlat tevékenységei az OTAK-ban

5. táblázat: A 3. pályaszocializációs gyakorlat tematikája az OTAK-ban 2023-tól

Alkalm ¹	Tevékenységek	Témakör, fókusz	A tevékenységet végző hallgatók száma	Iskolatípus
1. alkalom iskolai helyszín	A tanulók viselkedésének a megfigyelése	tanulói sajátosságok	2 csoportban csoportonként 10–12 fő	középiskola
2. alkalom iskolai helyszín	A tanulócsoporthoz megfigyelése	csoportmegismerés	2 csoportban csoportonként 10–12 fő	középiskola
3. alkalom iskolai helyszín	Az iskolapszichológus/fejlesztőpedagógus/logopédus munkájának megismerése – interjú	tanulást segítő szereplők	kiscsoportban/ párban	középiskola
4. alkalom iskolai helyszín	A tanulók tanulásának a megfigyelése szakos órán A szaktanári feladatokhoz kapcsolódó hospitálás és megbeszélés	tanulási sajátosságok szaktanári munka és pedagógusszerep	a szaktól függően csoportban, párban vagy egyénileg	középiskola, vagy szakos óra biztosítása hiányában a TTK által külön szervezett középiskola

¹ A tematikában megadott alkalmak az egyes hallgatói csoportok esetében a hallgató által felvett kurzustól függően az adott féléven belül a páros vagy a páratlan heteken kéthetente valósulnak meg.

VI. A gyakorlatok szervezése

A gyakorlatokat Budapesten a Tanárképző Központ szervezi, egyeztetve a PPK-val, Szombathelyen a Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ a gyakorlatszervező. A hallgatók a gyakorlat félévében a kurzusfelvételi időszakban jelentkeznek a Neptunban a PPK által meghirdetett gyakorlati kurzusra. A TTK/BDPK a partnerintézményekkel határozatlan idejű partnerintézményi szerződést köt. A partnerintézmények pedagógusaival a szerződéskötés a gyakorlat félévében történik. A BDPK a TTK-val azonos szakmai elvek alapján szervezi a gyakorlatot, de a szervezés megvalósításában eltérhet a leírástól a hallgatói létszám, a szakstruktúra, az oktatói és a gyakorlóiskolai kapacitás különbözősége miatt.

Budapest, 2022. december 21.